

CSURGÓ ÉS VIDÉKE

Társadalmi, szépirodalmi és közgazdasági — hetilap Megjelenik minden vasárnap.

A „CSURGÓI TAKARÉKPÉNZTÁR RÉSZVÉNYTÁRSULAT” ÉS A „CSURGÓI SEGÉLYEGYLET” HIVATALOS KÖZLÖNYE.

ELŐFIZETESI ÁR:
Egész évre 8 korona. Félévre: 4 korona.
Negyedévre: 2 korona.
Egyes szám ára: 20 fillér.

Felölös szerkesztő: **JÜNKER ELEK.**
Főmunkatárs: **ENGL GUIDÓ ISTVÁN.**

KIADÓHIVATAL:
Vágó Gyula könyvsajtója,
hova az előfizetési díjak és a hirdetések küldendők
A hirdetéseket jutányosan számítjuk.

A len termelése, ki-dolgozása és értéke-sítése.

Irta: **Füredy Lajos.**
m. kir. kender- és lentermelési szaktanár.

III.

Jöjjünk most tisztába először is azzal, hogy mit tesz *áztatni*? Az áztatás nem egyéb, mint hogy kirot-hasztjuk a vízben azokat az enyvetket, a melyek a rostot a pozdorjához hozzaragasztják, továbbá azt az enyvet is amely az egyes, finom szála-kat egymáshoz ragasztja. Az áztatás jól végezve a gyengébb minőségeket is javítja, ellenben rosszul végezve, a legjobb minőségeket is megronthatja. Nem szabad ugyanis azt gondolnunk amit nagyon sokan, hogy az elégtelenül áztatott lenkóró kitilolása után az apró pozdorja kiszedését majd elvégzi a gereben (hé hely), mert hiszen a hé hely (gereben) igaz, hogy pozdor-ját is lekarcolja a tiltott lenről, hanem bizony sok szálát el is szakít, úgy, hogy azután gerebenezés után kapunk 50 % rövid szálát és 50 % kóczot.

Jöjjünk tehát tisztába az áztatás föltételeivel.

Az olyan len, amely tenyészideje alatt sok esőt, vagy földalatti vizet

kapott, amely a napon idejekorán megérett és elsatnyult, az többnyire kevesbé tartós lévén, nem tűr el oly hosszú ideig való áztatást, mint az egészséges; azt tehát az áztatás alatt többször meg kell vizsgálni és inkább előbb kivenni az áztatóból. A jó tartos len ellenben több áztatást is elbir és azt áztathatjuk addig amíg csak azt nem látjuk, hogy az áztatóból ki-vett próbakórók szalmaja oly könnyen török, mint az üveg s ha a kórót a gyöker fölött 2 czolnyira és onnantól fölfelé ismét 1/2 láb magasságig meg-törjük, akkor a két töres közt benn-maradt szalmás részt, ha az jól ki van áztatva, ki lehet húzni, úgy mint a fűzfa belsejét a fűzfásipból annélkül, hogy az elszakadna és annélkül, hogy azon egy csepp rost rajta maradna.

Minél vékonyabb szálu a len és minél hidegebb az áztató víz, annál nehezebben, minél vastagabb a len-kóró és minél melegebb a víz annál könnyebben fog az kiázni. Nem lesz nehéz tehát ezek után kitalálni, hogy ha pld. egy lassu folyású patakban áztatjuk a lent, akkor a víz, a fel-szinen melegebb lévén, az áztatás vé-gt berakott és kövekkel vagy más nehezekkel víz alá buktatott len-ké-vék közül a felsők mindig előbb fog-nak kiázni mint a víz fenekén levők.

Azt is hangsúlyoznom kell, hogy a len gyökérrésznel ott, ahol az min-

dig vastagabb, sokkal előbb és sokkal könnyebben is ázik ki, mint a hegyén a virágjánál.

Az elmondottak után tehát vilá-gos, hogy ha pld. patakban akarunk áztatni, legokosabb lesz a kérékbe kö-tött lent a vízben függőlegesen felállí-tani, hogy ezáltal a nehezebben ki-ázó virágos végek jussanak a patak felső részében lévő melegebb vízbe, a könnyebben kiázó gyökérrész pedig az alsó hidegebb vízbe.

Persze, hogy ezt sebes folyású patakban nem lehet megtenni, miért is a lenkévéket vagy egy uszó ládába kell beleállítani úgy, mint azt Belgium-ban teszik, vagy pedig a folyóvíz mel-let kell ásni olyan mély gödröket, aminő magas a len kórója s azokba beleereszteni a patak vizét úgy, hogy annak állandó lassu lefolyása is legyen.

Visszatérve az előbb említett bel-giumi áztatásra, említettem, hogy ott ládába állítják bele a lenkévéket. Ez a lehető legtökéletesebb áztatási el-járás, amelyett ott egy lassu folyású folyóvízben végeznek, melynek se-bessége percenkint egy öl és mély-sége mindenütt 2 méternél több. Az áztatóládnak a feneké ki van desz-kázva, de az oldalai csak léczből van-nak úgy, hogy a folyó vize azon ke-resztülfolyhat. A ládák magassága 1 1/2 méter, szélességük, hosszúságuk egy-formán 4 méter; a ládákat úgy hasz-

A „CSURGÓ ÉS VIDÉKE” TÁRCAJA.

Nyílt levél Halifax urhoz.

— „Mozgófényképek a csurgói jégről” című cikkére —

Irta: **Mercur.**

Tisztelt Uram!

A „Csurgó és Vidéke” karácsonyi szá-mában „Mozgó fényképek a csurgói jégről” cím alatt kiállított tartatát én is végig szem-léltem.

Lehet hogy vannak, kik a felvételeket sikerültnek, pompásnak is találják: ezek laikusok.

Én, mint tapasztalt kritikus és egy-szersmind szakember is, ki hasonló felvé-telekkel már akkor foglalkoztam, mikor még Halifax ur oyodába járt, egy jó tanácssal szolgálok önnek: vizsgálja meg magát, de lelkiismeretesen. vajjon csakugyan van e hajlama, érzéke s tehetsége ehhez a művé-szethez s ha szigorral megbírálta saját én-jét s biztos tudatára jön annak, hogy ön megállja a helyét, úgy — vágja a masiná-ját a földhöz, mert akkor az komisz.

Tudom Uram, hogy ön most haragszik no de azzal nem igen törődöm. Lássá már

én csak ilyen szokimondó ember vagyok. A kontarkodást utalom s ahol szerét tehetem, üldözöm, ostromozom. Ha valaki legsilányabb munkáját is a legremekebb alkotásnak véli, úgy azt előbb-utóbb ki kell ábrándítani csalóka illuziójából, hogy ha már boldondá teszi magát, ne boldondíson más is. . . .

Fentebb említettem, hogy tán a masi-nája komisz. Ez egeret lehet az ön számára s e körülmény enyhítendő is némileg kriti-kákat. Csak — némileg — mondom, mert onben is van egy jó porció hiba:

Először: Nem körültekintő. Másodszor részrehajló. Harmadszor: Hján van minden tap utatnak. Már pedig egy helyes kidolgo-zásnál a finom diskret tapintat elmaradha-tatlan kellék.

Pl. Mindjárt első alakját mily kimé-letlen színekkel festi meg. Ép ön, ki, mint tudomásomra esett, szintén-kölesön kért kor-csolyákon fickáudozik. Vagy Uraságod most örül hogy én ezt kikürtölöm? No lám! Ez annak a bizonyos urnak ép úgy rosszúl esett.

A szép szöke urnónek meg az esetét várja? No de legalább a jó kívánságért meg-fizetett. Vagy letagadja tán, a mit láttam? A napokban a nagyságos asszony amint térdre esett, Halifax ur oda rohant lélek-szakadva, de önagysága — a segítő kezét mosolyogva — visszautasította. Azt hiszem

ezért még most is lóg magának az orra, ha-ha-ha . . .

Egy hölgy, ki méla bus? engedje meg Halifax ur, ha valaki bus s még hozzá méla, az nem jár korcsolyázni. S aligha volt jobb tavaly, mint az ideu — a jég!

Hogy van egy ur, ki a hölgyeket vé-letlenül ellökösi . . . Nem lett volna jobb erről nagyobbölesen hallgatni?

Es így tovább. Valamennyi kiállított képén sok a túszozni való Kedvem volna sorra elő venni őket, de sem időm sem hely a lapban arra nincsen, hogy valamennyit, va-lamennyinek hibáját gyenge szemel elé tartsam

Vagy tán megint masinája hibás, az mondotta fel a szolgálatot, mikor csöve elé a következő képek jöttek?

Egy ur, javaférfi korban. Benn a bő-deban úgy hallom emlegetni, hogy ő a leg-jobb apa a világon. Neha ő is korcsolyázik, buzdítva az ifjuságot, neha csak a partról gyönyörködik két kedves leánya- és két kis fiában, kik nagy örömmel szántják a sima jeget. Hát arról a kedves kis hölgyről hogy lehet megfedkezni? Vagy pardók Halifax ur! itt nem is annyira ön a hibás. Most jut eszembe, önagysága v lahól távol volt és csak pár napja van itthon. Róla különben ugysem feledkezett volna meg, hisz látom mily sóvár szemekkel lesi kecses alakját.

FERENCZ JOZSEF KESERUVIZ

AZ EGYEDÜL ELISMERT KELLEMEZŐ TÜR TERMÉSZETES HASZNÁLTÓZS

nálják, hogy kinn a parton teleállítják lenkévékkel, melyekből azokba körülbelül 10—12 mm-osa fér s azután ráeresztik a vízre egy a part oldalába vágott gádon úgy hogy azok akkor a víz tetején usznak. Hogy alámerüljenek, először szalmát raknak a lenkévek fölé arra aztán deszkákat tesznek s ezeket végül kövekkel megterhelik. A láda mindaddig, a míg a len száraz, a víz tetején úszik s csak később amikor a víz beleszivárog és felülről is nyomja a nagy súly, akkor merül a víz alá.

Igy marad azután, a víz melege és a len minőségéhez képest 8—14 napig, míg teljesen kiazik; azután a köveket a ládákról leszedik és a kőveket kidobálják a partra; ott először felállítgatják azokat, hogy a víz lecsurogjon róluk és 24 óra múlva a kőveket kioldozva kinn a gyepen szétnyitják és felállítgatják kis kerek toronyhoz hasonló *kupokba*, ahol aztán a nap először megszáritja és hogy a nap meg is fehérítse, annak kedvéért azokat kétszer ki is szokták fordítani. Ha a kupok teljesen kiszáradtak, akkor azokat kővekbe kötve beviszik egy szellős száraz patjába és ott tarták el egészen a tilolásig.

Ezzel elmondtam volna a ránk nézve legfontosabb, hidegvízi áztatást megjegyezvén, hogy az áztatáshoz nem szabad akárminő hegyi patak kemény vizét használni; legjobb a lágyvíz, olyan, aminőben a szappan jól habzik és amelyben a ruhát jól lehet mosni; jó a *kénés víz* is és igen jó az olyan is, amely *tőzegtelepeken* folyik keresztül. Az áztatásnál a vízbe rakott lenkévek besütykésztéséhez nem kell mindig köveket használni, lehet azok helyett gerendákat, vízzel megtöltött petroleumos hordókat, vagy ahol az sincs, ott egyszerűen földet is rakni rája nehezítőül.

Az áztatásnál mindig az a fődolog, megpróbálni, vajjon lejön-e már a pozdorjáról a rost s csak ha az

csalhatatlanul látszik, akkor hagyni abba az áztatást.

Szokták a lent *harmaton* is áztatni, vagyis kiterítik vékonyan szálanként egymás mellett a gyepre, ott hagyják vagy egy hónapig, ahol aztán a tavaszi vagy őszi eső, vagy a hosszú éjjelek bő harmatja végzi el az áztatást.

A *melegvízi* áztatás csementkádakban 30° meleg vízben történik; az már egyik másik módja a műáztatásnak, a melylyel 3—4 nap alatt és végül *gőz* áztatás, amelylyel hat óra alatt teljesen ki lehet áztatni a lent.

Barhogyan áztatunk is, az áztatás után a len jól megszáritandó, hogy a pozdorját abból ki lehessen törni. E célra a külföldön most már mindenféle gépek vannak használatban, de azért ott is mindenütt látható az önök előtt is ismert *kézi tiloló*, amelylyel épen olyan jól ki lehet dolgozni a lent mint bármilyen géppel, föltéve t. i. azt, hogy a len jól lett légyen áztatva és száritva.

Tudjuk mindnyájan hogy nálunk a lentermelés még mindig el van hanyagolva, de a magas kormányának *magasabb céljai vannak a lentermeléssel*; mert tudva van, hogy Magyarországból vászonneműek és csipkekért *évenként 32 millió korona* megy ki a külföldre és ezt a pénzt hazánk számára csakis úgy fogjuk megtakaríthatni, ha a fono- és szövőipart magának a lennek természetése által fogjuk támogatni. Tudjuk azonban azt is, hogy mai napság már nemhogy a nagygazda, de még a kisgazda sem ér rá a lent a megtermesztés után kiáztatni, tilolni, fenni szőni annyival is inkább, minthogy a hatóság sem engedi meg minden patakban az áztatást; másrészt pedig a munkáskéz is a sok kivándorlás miatt annyira megdrágult, hogy a fonalat kézzel sodorni és szövészekén a vásznat abból szőni nemhogy kifizetné magát, de a munkás még rá is fizet, mert a vászon a piacon olcsóbban megvehető.

Épen ezért a len termesztését most már más irányban kell felkarolni, t. i. úgy, hogy gazda az ő földjén termesztse meg a lent, szárítsa meg a satorozás módján, a magot gerebenezze le s azután adja el a termést áztatás nélkül azon gyáraknak, amelyek a Nagyméltóságú kormány most már erre a célra felállított.

Ilyen gyár most már Magyarországon három van az egyik az „első magyar lenkikészítőgyár” Komárom-megyében, Nemesocsa-Tany vasuti állomás mellett, a másik az első szepes-megyei lenkikészítő-gyár” Szepes-megyében, Szepes-Olaszi vasuti állomás mellett, a harmadik pedig Székely-Keresztúrot; ezenkívül Szlavóniában is van egy, Eszéken. Mind a négy gyár ugyanegy embernek, Fiedler János gyárosnak vezetése alatt áll, aki a lentermelő gazdakkal 20 esztendőre oly szerződést kötött, a mely szerint kötelezi magát azoktól a kóros len szalmáját $\frac{1}{2}$ meter vastag kötegbe kötve áztatás nélkül mázsa száma átvenni és fizet 100 kiloért 5—9 koronát, a szerint amint a lenkóró átlagos hosszúsága 50—100 centiméter közt változik, a kicsépeit és rostált magnak 10 kilójáért pedig 20—24 koronát; és ha az eladóval nem tudna megegyezni akkor a vitát egy választott bíróság dönti el.

Magától értetődik, hogy ilyen gyárakat jövőben minden lentermelő vidéken fel kell állítani épen úgy, a mint hogy burgonyatermelő vidékeknek is megvannak az ő szeszgyáraik; és örömmel adhatom tudtul, hogy ennek megvalósulása már csak rövid idő kérdése. Addig is azonban el lehet kezdeni most már a lentermelést, úgy, hogy megvásároljuk a magas kormány által olcsón adott magot és a termessel a fent leirt módon bánunk el s csak arra kell vigyáznunk, hogy a vasutra *egy egész vagonrakománynál kevesebbet ne adjunk fel, mert míg a nem teljes vagonrakománytól a vasuti szállítási díjoly magas, hogy már kisebb távolságoknál is felemészti a termést*.

De már az a másik, hogy az miért maradt ki? Az ember nem tudja a fekete-piros vagy a fehér kalap áll jobban neki? Magának Halifax ur, ugye mind a kettőben elragadó? De igaza van, s igen helyesen teszi, ha néha az alsóki templomba is eljár misére.

Itt is két hölgy. Az egyiknek merész, komoly az arca, mint egy drámai hősnő; szeme éjsötét, villogó. A másik vig, huncut. Harmatos arcán rózsák teremnek. Hej ha én is hetedik-nyocadik gimnasztika lehetnék, nekem is dobogna a szívem utánna.

Hát ott az a kis medi a kék ruhájában? Halifax ur, hát ön vak? Hisz a szőke hajával olyan, mint egy bohó vigan korcsolyázó angyal.

Megint két nővér, egyiknek piros a kalapja, nővére pedig sötétkecs ruhában jár. Ők is most tanulnak korcsolyázni, még pedig milyen igyekezettel? Kár, hogy egyikük igen félénk s 2 óra előtt rendesen el-tűnik.

Hát ott az a két rövid ruhás kis bakfis. Mindegyiknek tudja Isten hány a diák imádója. Nem csodálnám ha az ifju lovagok állottak volna boszut az ideáljaikon elkövetett tapintatlanságért.

És a nagyságos asszonyok mit vétettek Önnek? Talán csak azért haragszik rájuk mert rá se néztek Halifax urra! No már ez nem szép bosszu. Látja ott az a kék kosztüm ruhás junói természetű asszonyka már rég

nem volt a jégen, azt mondják haragszik, pedig bizony Isten nincs oka rá. Amott egy magas nyulánk urasszony akinek legjobban a piros bársonykalap áll. Most kezd belejönni a korcsolyázásba, a bögüt már jól kivágja, de csak úgy, ha vezetik. Egyébként otthon ő szokott vezetni. — Ritkán látható a jége a Nagyságos asszony is, aki pedig igen ügyesen korcsolyázik s alighanem férjeura volt a tanítómestere. Azzal a magyarul nem tud asszonykával persze már nem tud beszélni Halifax ur, pedig ő is jól korcsolyázik. — Önagsága is felepuhlt hála Isten a balesetből s már nem fáj a karja. A szerencsétlenség okozója nem mer feleje se nézni, fél a dorgatóriumtól, amit meg is érdemel.

Hát Önagságátoknak kedves férjei? Azokat ostorozza, kik nem jönnek nejeikkel a jégre, aki pedig lejő, arról nagybőrcsen megfeledkezik. Az egyik, ha jól tudom úgy félig meddig fölötté. Ot hát nem jó lesz megharagítani. Vigyáz ő mindeure, lelkes tagja az együletnek; fárad tesz-vesz s ha valakiben hiba esik, még a csontjainkat is ő foltozza össze. A másik ur! . . . Neki is jó a kegyeiben járni . . . Az ő kezében a pálcza s ha valahogy eltöri fejünk fölött, vagy a tárcánkban áll be az apály, vagy a fényes napot kell egy ideig nélkülözni. Hát a kedves Professzor ur miért olyan haragos? Talán csak sok volt a korrekúra. De jobb lesz hallgatni, mert még kizserkeszt egyszer

engem is. És az ifju arak? Csodálom, hogy a mai lovagias világban egy pár ügyet nem sóztak a nyakába. Annál inkább mert ők pesti gyerekek, azok pedig roppant érzékenyek.

Az egyik nyulánk karcsu. Az arca sápadt, — azt mondják sokat tanul. Én kötve hiszem, hogy csak ez lenne a baja. Hisz már egy hónapja hogy itthon korcsolyázik s a színe még se javul . . . A szíve . . . a szíve alighanem az dobog balul.

A másik, de kettő is. Kedves Halifax ur, hisz ők Collegái. Vigyázzon rá, ha felmegy Pestre az egyetemre, ők majd akkor a „gólyán” fognak boszut állni.

Igy ni, most azt hiszem, hogy teljes a szám. De ha valaki mégis kimaradt, azt csak annak köszönheti, hogy rossz hiva a sportnak s ritkán jár korcsolyázni. Az pedig nem is nehezíthet, mert felvételeket mindig nem lehet csinálni.

Azám kedves Halifax Ur, így van biz a! Látja tartalata mily hiányos volt? Valamit vagy jól, vagy inkább semmit, de rosszul, azt többé se eseméljon. Így jár az ember ha olyan fába üti a fejszéjét, melyből oszt nem tudja kihuzni.

No de azért el ne busulja ám magát. Ha kritikám egy kicsit erős is volt, azt tudja be annak, — hogy én is a kimaradtak között voltam s mérgemben irtam e sorokat.

értékét, addig teljes vagonrakományban annyira olcsó, hogy pld. 100 kg-
nak szállításáért 760 kilométernél sem
fizetünk többet 2 koronánál!

Hogy tehát egy teljes vasuti ko-
csira valót megtermeszthessünk, arra
kell legalább 3—6 kataszteri hold, mi-
ért is azt kiscgazdak csakis úgy fogják
jövedelmezően termeszthetni, ha 1—1
holdjával többen fognak összeállni.

Fel tehát! Akinek arra való földje
van el ne mulasztja a növényt gazda-
ságába felvenni, mert az nemcsak, hogy
jól jövedelmez, hanem korán vetve,
rövid tenyészidejénél fogva a legko-
rábbi jövedelmet is hozza a gazdának.

Lenvetőmag beszerzése.

A m. kir földművelésügyi miniszter
a jövő évi vetés céljára 10 vagon
eredeti orosz és 5 vagon hazai után-
termésű lenmagot szerzett be, a mely
a következő áron és feltételek mellett
kerül kiosztásra:

A lenvetőmag kedvezményes vétel-
ára Budapest, Nagy-Tanya, Szepesolaszi
vagy Szekelykeresztur vasuti álloma-
sokról 85 kilogrammos zsákonként a
következő:

	eredeti orosz mag	utántermésű mag
egy hordó vagy zsák	25 kor.	15 kor.
további 9 hordó vagy zsák	35 " 20 "	20 "
további 15 hordó vagy zsák	35 " 25 "	25 "

Vagyis huszonöt hordó avagy zsá-
kot kitevő megrendelésnél: az első
hordó (zsák) 25, illetőleg 15 korona,
további 9 hordó (zsák) 35 (20) korona
ezután következő tizenöt hordó (zsák)
45 (25) korona áron szállítatik hor-
dónként vagy zsákonként.

Megrendeléseknek 25 hordót (zsá-
kot) meghaladó része csak abban az eset-
ben vétetik figyelembe, ha a megrendelési
határidő leteltével a 25 hordónál (zsák-
nál) kisebb mennyiségre történt meg-
rendelések kielegitése után még marad
felesleg. Ez esetben is azonban a hu-
szonöt hordót (zsákot) meghaladó meny-

nyiség a teljes beszerzési áron és pe-
dig az orosz eredeti vetőmag 50 ko-
ronával, az utántermelt mag pedig 35
koronával számítottatik, a szétküdesi ál-
lomásokról szállítva.

Minden megrendelő birtokos (bérlő)
szükséglete tekintet nélkül tulajdoná-
ban lévő gazdaságok számára és terjedel-
mere, csupán egyszeri megrendelés alap-
ján szállítható vagyis egy és ugyan-
azon személy szükségletét több ki-ebb
tételben nem rendelheti meg illetve a
kisebb tételekre szóló árkedvezményt
többszörösen igénybe nem veheti.

A mennyiben pedig hatóságok,
egyesületek, több birtokos részére együt-
tesen tesznek megrendelést, a mag-
ának megállapítása a szétosztásra ke-
rülő tételek nagysága szerint történik,
miért is megrendelésben részletezni
kell, kinek, minő arányban kívántatik
a megrendelt mennyiség.

Az egy hordó, illetve zsákos té-
telek teljesen bérmentve küldetnek, de
a mennyire lehetséges olyan álloma-
sokra irányíthatnak a honnan a felek a
magot saját fogatukon szállíthatják
haza.

Az egy hordó, illetve zsáknál na-
gyobb tételek szállítási költsége a fent
nevezett állomásokról a megrendelőt
terheli, azok tehát bérmentetlenül, le-
hetőleg kocsiakományba összefoglalva
küldetnek szét.

A lenvetőmag kiosztását a m. kir.
földművelésügyi miniszter rendelete ér-
telmeben Fűredy Lajos gazd. vándor-
szaknán ellenőrzése mellett a Ma-
gyar Mezőgazdak Szövetkezete (Buda-
pest, V. Alkotmány-utca 31. szám) fo-
ganatosítja, vetőmagra való jelentke-
zések folyó évi január hó 31-ig, te-
hát közvetlenül a nevezett szövetkezet-
hez intézendők.

A nevezett szaknán: az eddig be-
érkezett jelentkezéseket az illető a Ma-
gyar Mezőgazdak Szövetkezetéhez hi-
vatalból fogja átvenni.

A jelentkezések alapján a szövet-
kezet értesíti a feleket a rendelkezésre
bocsátható mennyiségről s a vételár

előzetes beküldése, illetőleg annak után-
veteléhez való felhatalmazá bekül-
dése ellenében a kívánt mennyiséget
utnak indítja.

Az egy hordó, illetve zsák tételek
vételárának befizetése az illetékes gaz-
dasági egyesület, vagy járási főszol-
gabírói hatóság szavatolása mellett a
szövetkezet folyó évi szeptember ho-
végeig halasztást enged, ezen hatá-
ridőn túl azonban követelését szavatoló
irányában 5 0/0 kamat és költségek fel-
számítása mellett érvényesíti.

H i r o k

— **Eljegyzés.** Knortzer Arankát, Knor-
tzer György nagykanizsai takarékpénztári
igazgató leányát eljegyezte Ilés Frigyes
budapesti m. kir. postatiszt.

— **Nagyatád — Ázsia? — vagy nem
Ázsia?** F. hó 22-én a következő tartalm
levelet vettük:

Nagy-Atád 1903. I[21

Tekintetes Szerkesztő Ur!

B. lapjának f. évi Január hó 18-án
megjelent 3-ik számában, a hírek rovató-
ban „Nagy-Atád — Ázsia“ címen egy atádi
uri emberre vonatkozólag közlemény jelent
meg.

Meg vagyok bizva a név említése
nélkül, lapj ba került arról korpoltált hír
dementrozasára és arról értesíthetem, hogy
az a hangzatos néven közölt hír, az első
betűjétől kezdve az utolsóig koholmány
és valótlanosság.

Egy egyszerű elcsuszamlásból kelet-
kezett testi sérülésnél egyebb nem történt,
mely legkevesebbé sem szolgálhatott okul
arra, hogy az illetőnek, a ki különben a
legjobb egészségnek örvend, — hónapokig
kelljen az agyat őrizni.

Ezt a cáfolatot most már annyival
inkább sziveskedjék lapjában közzé tenni,
mert különben az az intelligens uri em-
ber kegytelen lenne a hír beküldője ellen
a szükséges lépéseket megtenni.

Kiváló tisztelettel:

Dr. Noszlopy Gáspár.
ügyvéd.

Ime, leköszöztök nemcsak a cáfolatot,
hanem az egész levelet. De korántsem a
„mert különben“-től való felelemből, puszt-

Én bizony nem tudom. . .

Én bizony nem tudom,
Talán Te sem érzed.
Mert is vagyok gondolatban
Mindig együtt Veled,

Talán Te sem tudod,
Talán én sem értem,
Mért melázom mindig el úgy,
Ha együtt vagy velem.

R. Veress Imre.

Mi a „piknik.“ ?

— Nyílt levél a szerkesztőhöz. —

Kedves Szerkesztő Uramnak beismerem
jó eleve, hogy jellemem egyik kimagasló
alkateleme az extravagancia. — Bolondja
vagyok a kiöncködésnek.

Ezen kiváló tulajdonságom folyománya
azután, hogy elvetve, néha napján holmi
kockázatos kirándulásokat teszek az „eti-
mologia“ tag mezejére.

Ily ihletett perczekben, mikor ellenál-
hatlanul megszáll a szóelemzés szent malaszt-
ja, belécsimpaszkodom egyik vagy másik
ártatlan szócskába, úgy a mint azt a velet-

len szeszélyes játéka ép felszínre veti. Neki
rohanok a legbehatóbb „ítészet“ elesre fent
bonckésével és nem nyugszom addig, míg az
idegen szócska nem áll előttem minden ide-
gen salaktól megtisztítva amaz eredeti szep-
lotlen tisztaságban, a melyben lehetett abban
az időben, melott a nyelvkepzés izzó kohol-
ban, a szógyártás örökre forrongó, erjedő
göbrejeiben a meste séges csiszolás és fino-
mitás vedlési folyamatán keresztül ment.

Igy történt, hogy a multkor a „p'knik“
szót, — lehet tán azért, mert némi aktualis
jelentőséggel bír — szemeltem ki etimologiai
tanu-mányaim áldozatává. Lotottam futottam
Meyertől Brockhausig, Brockhaustól Souders-
ig, de mindmába. . . Elvegrem azután az
alább részletezett magyarázattal vágtam ketté
hosszu tepelődésem gordiusi csomóját.

Értsd „piknik“ alatt a következő mix-
tum kompozitumot, olya potridát avagy pot-
pourit. Szállongó hírek — a vezérurak
lekes harangurosása — elkeseredett harci
kontrák — a többség győzedelmes harci
riadója — sugározó leány és menyecske ar-
cok — alakuló közgyűlés — szerepek ki-
osztása — hazitasszonyok ünnepeles fölke-
rése — füstbe ment remények — halomra
dőlő jégvárak — hivatlan orfiatorgasok
— lohadó szálmalang — foarászno, mint
postagalamb — kúkkok mérges összeröffe-
nese — vértelen guerilla csatározások — a

rendezés Stoa bölcsészetevel fegyverkezik
a háborgó hullámtenger lezajlása — a sza-
bónok táborkarának mozgósítása — titkos
konspirációk — lazas harci készülődés —
Szent Bertalanéj — pulyka, kacsa és egyéb
szarvasok ártatlanul kiöntött verének ég-
bekialtása — dicső nap fölvirradása — a
zöldség árának zajgó apálya és dagálya —
papa, mama és a kis nagysád impozás be-
vonulása — tartózkodó hangulat — Gábor
cigány nyirettyűje, mint varázsvessző — ki-
ehezett sáskaseregek kan ibáli pusztítása —
vészfellegek oszladozása — kegyes mosolyok
rendjelhullása — takarodó — országos de-
ficiet — rendezőség fizess — *óridai siker.*

Ez volna dióhéjba szorítva az én ma-
gyarázatom.

Ha netán kedves Szerkesztő Ur es a
„Csurgo és Videke“ tudósai ennél egysze-
rűbb deficióját adhatnák a „piknik“ szó-
nak, ezze nagy hálaára köteleznének.

Szerkesztő Urnak szívélyes kézzorí-
tással,

munkatársa

Spitzer Gizella.

áll. tanítónő
díletáns nyelvész.

tán azért, hogy a nyilvánosság előtt adhas-
suk meg rá a választ.

Olvassóink tájékozásul ide nyomatjuk
a fenti levélben érintett hirt, mely szó szerint
így jelent meg múlt számunkban:

Nagyatád — Ázsia. Csodáikozni
fog a nyájas olvasó, hogy miként került e
két ellentétes fogalom egymás mellé. De
ha elmondjuk a dolog történetét, úgy rö-
gön tisztába jöhet és igazat fog adni ne-
künk, ha azt állítjuk, hogy Nagyatádon
valóban ázsiai állapotok uralkodhatnak.
Mert másutt ilyesmire elő nem fordulhat,
rendezett körülmények közt. Hogy egy kis
városkában, kora este egy intelligens uri
embert, egy egyén megtamadjon s úgy el-
verje, hogy az illetőnek hónapokig kell az
ágyat őrizni, Ázsiára emlékeztet bennün-
ket. Ha még hozzátesszük, hogy az illető
felbérletetett erre, csinos képet rajzolha-
tunk az ottani életről és annak viszonya-
iról. Pedig megtörtént dologgal állunk
szemben, melyet jóvátenni, vagy szépít-
getni nem lehet.

Aki ezt a hirt elolvasta, láthatta, hogy itt
egy intelligens uri ember megtamadásáról
van szó, amit a közlemény élesen elítél. Ezt
a hirt nagyatádi állandó tudósítónk küldte
be hozzánk, akinek megbízhatóságában nincs
okunk kételkedni s a többivel együtt ezt is
leadtuk, minden módosítás nélkül. Nagyon
természetes, hogy mi a nevek után nem is
érdeklődtünk s minthogy a közlemény közér-
deklőből ostromozza az atádi közbiztonsági álla-
potokat, nem láttunk semmiféle okot fenn-
forogni arra, hogy ne közöljük.

Képviselőtestületünk f. hó 24-én del-
után 3 órakor rendkívüli közgyűlést tartott
melynek több sprébb tárgya volt. A köz-
gyűlés lefolyásáról bővebben jövő számunk-
ban fogunk beszámolni.

— **Ünnepség a Csokonai-szobor javára.** A
„Csokonai-szobor“ bizottságnak meghívó jött
Budapestről, mely arról tanuskodik, hogy
míg nálunk a Csokonainak állítandó szobor
iránt az érdeklődés, nem mondjuk ugyan,
hogy megszűnt teljesen, de tagadhatatlan,
hogy jelentékenyen alább szalít — addig
messze tőlünk az ország fővárosában egy
ottani gymnasium lelkes ifjúsága, élén a
tanári karral ünnepséget rendez, Csokonai
emlékeztére és az ünnepség jóvedelmének
egy jó részét a Csurgón állítandó szobor
alapjának juttatja. — Mint értesülünk Sebes-
tyén József VIII. o. t. terjesztette elő ez
irányban a kérelmet és mi csak hálás kö-
szönetünket nyilváníthatjuk az igazgatóság-
nak és tanári karnak, amely oly szívesen adott
helyt növendéke keresésének és példát adott
arra, hogy mint kell megbecsülni nagyjaink
emlékét. Vajna még sok követőre akadna e
szép példa! — Az ünnepséget a VII. ker.
(Barcsay-utcai) áll. főgymnasium ifjúsága az
Uránia színház helyiségeiben, január hó 29-én,
Csokonai Vitéz Mihály emlékeztére saját
segélyalapja és a Csurgón felállítandó Cso-
konai-szobor javára rendez, a következő
műsorral: 1. Prológ. Irta Auer Pál. Szavaija
Eachmann Sándor. 2. Kéler Bela. Csokonai-
nyitány. Előadja az ifjúság zenekara. 3. Nem-
zeti zászó. Énekli a daloskör vegyes kara.
4. Két pásztor-dal. Énekli az egyházi éneke-
sek vegyeskara. 5. Csokonai. Irta és előadja
zenekisréttel. Benedek Marcell. 6. Tempefői,
Irta Csokonai Vitéz Mihály. A szatirikus
játék II. felvonásából. 7. Haydn. D-dur sym-
phonia (Adagio, Allegretto). Előadja az ifju-
sági zenekar. 8. Petőfi Sándor: Csokonai,
Lisznyay Kálmán: Kupaktanács. Szavaija
Balogh Béla. 9. Mozart. G-moll quartett.
Előadják: Cserna Andor (zongora). Fluss
György (hegedű), Gárdonyi Alfréd (gordonka)
és Gárdonyi Pál (viola) 10. A horvát ten-
gerpartról. Irta Kottas Aladár. Felolvassa
Trbojevic Miklós. Tamburán kíséri a horvát-
szlavan internátus zenekara. 11. A szigetvári
vértanúk, Irta Jókai Mór. A dráma első fel-
vonásából. 12. Magyar népdal-egyveleg. Énekli
a daloskör férfikara.

— **Nagygyűlés.** A csurgói izr. hitköz-
ség február hó 2-án tartja nagygyűlését,
melynek tárgyát a rabbi állás betöltésének
kérdése kepezi.

— **A jégpálya** az elmúlt héten újra
megelőnkült. A beállott hideg következtében

az egész meder befagyott s hogy oly nagy
kiterjedést és kitűnő a pálya, az az egylet
buzgó vezetőségének köszönhető. Nagyobb
elismerés már nem is lehet érte, minthogy
naponként tömve van a pálya korcsolyázók-
kal.

— **Nagyatádi hírek.** A múlt héten, a
községi képviselőtestület ülést artott mely-
nek egyedüli tárgyát, egy N.-Atádon, felállít-
tandó második gyógyszer-tár képezte. Hossz-
szabb vita után, melyben Barakonyi Károly
és Dr. Noszlopy Gáspár helybeli ügyvédek
pro és kontra nyilatkoztak, 27 szóval 11
ellenében elhatározták, hogy szükségesnek
tartják, egy második gyógytar felállítását.
Vasdényei Ernő így nemsokára birtokában
lesz az engedélynek, mert a miniszterium a
nagyatádi képviselőtestület véleményétől tette
függővé az engedélyezést. — E hó 21-én
hunyt el Nagyatádon Rednecki József, 90
esztendő földmives. Utolsó napjait a legjobb
egészségben volt, nap-nap után, egy mint
fiatal dolgozott; 1896-ban, a mileniumi
ünnepsegek alkalmával, táuversenyben az
első díjat vitte el, 92 éves korában. — A
szomszédos Hosszútalun, Kis Iván József az
ablakszereg felakasztotta magát, mire ész-
revették meghalt. Levelet hagyott hátra,
melyben életuntagságot említ. A nagyatádi
iparos ifjúság önképző egylete saját könyv-
tára javára, f. évi február hó 1-én, a „ko-
rona“ szálló nagytermében, műkedvelői elő-
adással egybekötött tánc-kör táncestélyt ren-
dez. Előadásra kerül Lukacsy Sandor, „A
vereshaju“ urednti népsziműve, melyet Sta-
jevics Daniel ur rendez. A szindarabhoz
Müller Ferenc terve után, nagyszabásu
színpad készült.

— **Fogorvosi rendelés.** Dr. Koródi Simon
előnyösen ismert fogorvos rövid tartóko-
dásra városunkba jön, hogy a fogfájósakat
szendvéseiktől megszabadítsa. A koronában
fogja rendeléseit tartani s ott végzi a műte-
ket is.

— **Borkezelési tanfolyam.** Az okszerű
piacekezelésre vonatkozó ismeretek terjesz-
tése vegett a budafoki egyéves pincemesteri
tanfolyammal kapcsolatosan a tél folyamán
nagyobb önálló szolobirtokosok, vagy gazda-
tisztjeik számára, a jelentkezők számához
képest egy vagy több idoleges borkezelési
tanfolyam fog tartatni. 1. A borkezelési tan-
folyam célja az, hogy nagyobb önálló bor-
termelők, vagy gazdatisztjeik ezen tanfolya-
mon a legszükségesebb elméleti és gyakor-
lati borkezelési ismereteket elsajátítsák. 2.
A borkezelési tanfolyam két hétre terjed és
Budafokon a pincemesteri tanfolyam helyi-
ségeiben fog megtartatni. Egy-egy tanfolya-
mra 20 egyenűl több fel nem vehető. 3.
Az első borkezelési tanfolyam főúy évi febr-
ruár hó 3-án kezdődik. 4. A tanfolyamra
való felvétel vegett közvetlenül a pincemes-
teri tanfolyam igazgatóságához kell fordulni,
hol a jelentkezés sorrendjében történnék a
felvételek.

— **Ágytól és asztaltól.** A polgártárs
leitta magát a karcosból alaposan s azután
inkább ordított, mint énekelt az utcán, ami-
ért lefűlelték és bekisérték, hogy fejére ol-
vassák a paragrafust. — Mi a neve? —
kérdézte az általános kérdések során a szol-
gabíró. A vádlott egy haragosat csavari-
tott a bajuszán s büszken mondotta: — Ha-
lász Tamásnak hívják. — Nős ember kend?
Tamás tagadólag rázta a fejét. — Nem va-
gyok, keröm. Soh'sem vót feleségöm, de
azért ágytól és asztaltól el vagyok választva.
A szolgabíró erre a különös kijelentésre
nagyot néz s kezdi elveszíteni türelmét.
Hallja, ne komédiázzék velem. Hat hogyan
lehetes az, hogy kendnek nem vót fele-
eége, aztán mégis el van ágytól és asztaltól
választva? A borközi állapotban levő ma-
gyar elkezd ravaszul mosolyogni: — Hat
keröm szeretettel, ugy lehetes az, hogy
tegnap a porcióért elvittek az ágyamat, még
az asztalomat is.

— **Tavaszi hírnökök.** Noha még a tél
uralg, de azért maris megjelennek a tavasz
első hírnökei — műkertészeink. Faiskola-tu-
lajdonosaink és magkereskedőink ajánlatai és
katalogusai, minden újat, szépet és aszno-
sat jelezve, melyekkel mi az 1903. évben
kertjeinket díszíthetjük és szántóinkat ellát-

hatjuk. Előttünk fekszik a war előnyösen
ismert temesvári Mühle Vilmos cs. és kir.
udvari szállító, magkereskedő czég nagy és
rajzokkal bőven ellátott főkatalógusa a leg-
elegánsabb kivitelben, mely minden asztal-
nak díszere válik s egyszersmind annyi
hasznos tudnivalót tartalmaz, hogy sokféle
kertikönyvet pótol; mert a számos képlete-
ken és a cikkeknék objektív tárgyilagós lei-
rásán kívül, még az egyes növények tenyész-
hetésére nézve is, hasznos utmutatásokat
tartalmaz s kérésre a cég által ingyenesen
megküldetik. Ezen elegáns kiállítású kataló-
gus a régi jó hírnevű Leógrády testvérek
budapesti nyomdájából kerül ki s a magyar
nyomdaipar díszé.

— **Asszonyok keresztetnek.** Európa
bővelkedik a nőkben; a statisztika szerint
minden egyes férfira két és egy negyed nő-
személy jut, Ellenben Nebraska amerika ál-
lamban oly nagy a nőhiány, hogy minden
hat férfira csak egy asszony jut. Ez termé-
szetesen elviselhetetlen állapot és a nabras-
kabelieknek arra az egy és egyegyed női
különbözetre fáj a fogbk. Ohmaha város
polgávmestere maga siet a nőszükségben
szendvédők segítségére s most nem minden-
nap i ötlet létesítésén fáradozik. A nebraskai
csinos nőtlének arcképeit könyvbe nyomtat-
ják. Mindegyik kép alatt ott áll az illető
neve, állása vagyoni viszonyainak képe, jel-
leme s leírása azon nőnek, melyet feleségül
szándékozik venni. Az arcképes könyv most
készül több ezer példányban és szétküldik a
nagyvilágba. Talán Magyarországra is eljut
egynéhány s egy csomó szegény leány gaz-
dag házassággal csinálja meg a szerencsét.
Csalásról szó sincsen, mert a házassági tár-
gyalásokat az amerikai konzulátusok köz-
vetítik.

— **Az én Ujságom.** Hogy a gyermek-
világ nálunk magyarabb lett, abban sok ér-
peme van az Én Ujságom-nak. S hogy a
gondolkozásának köre tágabb lesz, az érzése
tisztultabb, a fogalmi pedig gyorsan szapo-
rodnak, ahhoz is nagyban hozzájárul egy
ilyen szakavatott módon szerkesztett képes
gyermekujás. Pósa Lajos, a szerkesztő,
egész lelkét bele viszi az ujságba és vele
együtt buzgólkodik egész serege a leghiva-
tottabb tollaknak, hogy olyan lapot adjanak
a gyermek kezébe, mely szórakoztató, mu-
latságos és mégis a nemes érzést fejleszti.
S ez a tartalomra legjobb, kiállításra leg-
díszesebb gyermekujás egyszersmind a leg-
olcsóbb is. Negyedévre előfizetés ára csak is
két korona.

— **Irodalmi pályázat.** Az Uj Idők az
1903-iki évfolyamot jelentékeny irodalmi ese-
ményvel kezdti: pályázatot hirdet eredeti re-
genyre és eredeti elbeszélésre. A legjobb re-
geny jutalma kétezer korona, a legjobb el-
beszélés ötszáz korona. Herceg Ferenc he-
tilapja e szaklatlanul nagy jutalomösszegekkel
bizonyára elői célját: a legkitűnőbb magyar
tehetségek érvényre juttatását. Nem lehetet-
len, hogy a pályázat új, eddig ismeretlen
talentumot visz a nyilvánosság elé. A
pályázat ép úgy érdekli a magyar írókat,
mint az Uj Idők olvasóközönségét, amely
már megszokta, hogy e lap gyűjtőhelye a
hazai szépirodalom legjobb alkotásainak. A
pályázatok felteteleit az Uj Idők újévi szá-
ma közli.

Orvosi körökben már rég ismert
tény, hogy a **Ferencz József keserű-
viz** valamennyi hasonló vizet, tartós
hashajtó hatása és említésre méltó kel-
lemes ízénél fogva, már kis adagban
is tetemesen felülmulja. Kérjünk határo-
zottan **Ferencz József keserűvizet**

**Két tisztességes fiu, lehetőleg vi-
dédi, lapunk könyvnyomdájában tanu-
lól felvétetik.**

